

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

European Integration as the Key Priority of the Foreign Policy of Ukraine: Historical Analysis

доц. Тетяна Анакіна

План

1. Розвиток відносин між Україною та ЄС
2. Угода про асоціацію – основа співробітництва
3. Сучасна зовнішня політика ЄС та України щодо один одного

Україна

- Декларація Європейської Ради щодо України від 02.12.1991 р.
- Постанова ВРУ про «Основні напрями зовнішньої політики України» від 02.07.1993 р.
- **Угода про партнерство і співробітництво між Україною, Європейськими співтовариствами та їх державами-членами від 14.06.1994 р.**
- **Конституція України 1996 -?**
- Указ Президента України № 615/98 «Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу» від 11.06.1998 р.
- **Закон України “Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС” від 18.03.2004 р.**
- **Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01.07.2010 р.**
- **Конституція України 1996 р. (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору), зміни Законом № 2680 від 07.02.2019 р.**

Європейська політика сусідства 2004

- 16 держав
- 15 млрд (2014-2020)
- Східне партнерство (6)
- Союз Середземномор'я (10)

Секторальне співробітництво

- у сфері енергетики – Угода про співробітництво у сфері мирного використання ядерної енергії від 28.04.2005 р.; протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного співтовариства, що об'єднує ринки енергетичних ресурсів держав-членів ЄС та 8-ми інших європейських країн.
- у транспортній галузі – Угода про певні аспекти повітряного сполучення від 01.12.2005 р.; Угода про співробітництво щодо цивільної глобальної навігаційної супутникової системи від 01.12.2005 р.
- у соціальній сфері – Угода про наукове і технологічне співробітництво від 04.07.2002 р.;
- у сфері юстиції, безпеки та міграційній сфері – Угода про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом від 13.06.2005 р.; Угода про визначення загальної схеми участі України в операціях Європейського Союзу із врегулювання криз від 13.06.2005 р.; Угода про спрощення оформлення віз від 18.06.2007 р. (зі змінами від 23.07.2012 р.); Угода про реадмісію осіб (осіб, що порушують міграційне законодавство сторін) від 18.06.2007 р.; Угода між Україною та Європолем про стратегічне співробітництво від 04.12.2009 р. ....
- Участь в агенціях ЄС
- Горизонт 2020

Асоціація ≠ членство

- “Асоційовані території” (“асоційовані країни”) –

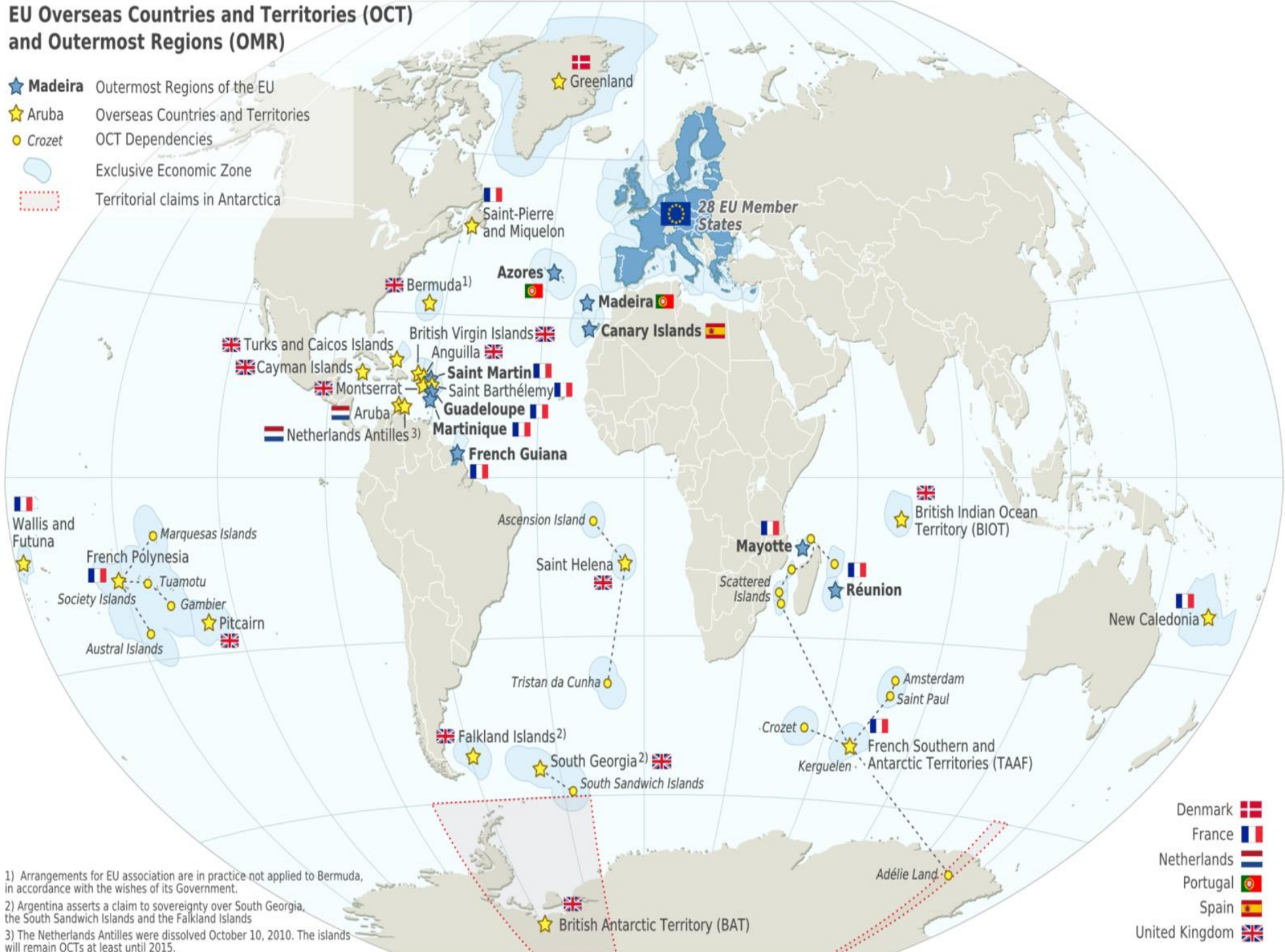
Розділ IV ДФЄС, Додаток II

- Гренландія
- Бермудські о-ви
- Нова Каледонія
- О-в св. Єлени
- Аруба
- Кайманові о-ви....

- Співробітництво +1% → членство – 1%
- **УА - ст. 217 ДФЄС: взаємні права та обов’язки, спільні дії, спеціальні процедури**
- **Суд ЄС (справа Demirel C-12/86): “мета асоціації – створення правових рамок для привілейованих відносин сторін у будь-яких сферах, охоплених установчими договорами ЄС”.**
  - ✓ **з метою членства** (Сербія, Чорногорія...)
  - ✓ **без мети членства** (Чилі, Марокко, Ізраїль...)

EU Overseas Countries and Territories (OCT) and Outermost Regions (OMR)

- ★ **Madeira** Outermost Regions of the EU
- ★ **Aruba** Overseas Countries and Territories
- **Crozet** OCT Dependencies
- ☉ Exclusive Economic Zone
- ⋯ Territorial claims in Antarctica

- Denmark 🇩🇰
- France 🇫🇷
- Netherlands 🇳🇱
- Portugal 🇵🇹
- Spain 🇪🇸
- United Kingdom 🇬🇧

1) Arrangements for EU association are in practice not applied to Bermuda, in accordance with the wishes of its Government.
 2) Argentina asserts a claim to sovereignty over South Georgia, the South Sandwich Islands and the Falkland Islands
 3) The Netherlands Antilles were dissolved October 10, 2010. The islands will remain OCTs at least until 2015.

УА

- 2-сторонній МД (31 суб'єкт!)
- Підготовка тексту - близько 4 років (2007-2011), понад 21 раунд переговорів, у т.ч. 18 щодо ЗВТ.
- Підписання: політична частина – 21.03.2014, економічна частина – 27.06.2014; ратифікація Україною та ЄП – 16.09.2014.
- Тимчасове застосування – з 01.11.2014 та 01.01.2016
- Набула чинності 01.09.2017

Цілі УА (ст. 1(2))

- зближення на основі спільних цінностей
- посилювати політичний діалог
- **сприяти, зберігати, зміцнювати мир і стабільність**
- поступова інтеграція України до **внутрішнього ринку ЄС (ПВЗВТ)**
- співпраця з метою забезпечення верховенства права і поваги до прав людини
- тісніше співробітництво в інших сферах взаємного інтересу

Структура

- основна частина (486 ст.) + 44 додатки, 3 протоколи + декларація
- **Преамбула** – філософія Угоди
- **P1 «Загальні принципи»** (ст. ст. 2-3)
- **P2 «Політичний діалог та реформи, політична асоціація, співробітництво та конвергенція у сфері зовнішньої і безпекової політики»** (ст. ст. 4-13)
- **P3 «Юстиція, свобода, безпека»** (ст. ст. 14-24)
- **P4 «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею»** (ст. ст. 25-336)
- **P 5 «Економічне та галузеве співробітництво»** (ст. ст. 337-452)
- **P 6 «Фінансове співробітництво та положення щодо боротьби з шахрайством»** (ст. 453-459)
- **P 7 «Інституційні, загальні та прикінцеві положення»** (ст. 460-486)

Базові засади УА

- ✓ Обумовленість **спільних цінностей в УА**
- ✓ **Зв'язок** політичної асоціації та економічної інтеграції (доступ до внутрішнього ринку ЄС – **ст. 26 ДФЄС**)
- ✓ Тверді і м'які зобов'язання
- ✓ недискримінація
- ✓ **Поступовість** запровадження преференцій – графіки в додатках (динамізм)
- ✓ **Принцип “Більше за більше” (принцип “умовності”)**
- ✓ **динамічний характер** – можливість внесення змін, врахування змін в праві ЄС
- ✓ адаптація законодавства (28 сфер)
- ✓ Принцип лояльної співпраці
- ✓ Наслідки невиконання зобов'язань (ст. 478) – “бумеранг”
- ✓ УА – не єдиний міжнародний договір між ЄС і Україною

Спільні органи

- *саміт сторін угоди* – найвищий політичний орган
- **Рада Асоціації**
- Комітет Асоціації + спеціальні комітети (підкомітети, - з торгівлі і сталого розвитку)
- Парламентський комітет Асоціації
- Платформа громадянського суспільства

ЗВТ +

- Без мита
- Без мита, але з квотами
- Понад квоту – мито (зменшене або повне)
- Графіки в Додатку I-A до УА

- Квоти на **26** видів продуктів (з **40**)

- **2014 р.** ЄС скасував **95%** ввізних мит на промислові товари, **84%** - на с/г продукцію
- Україна – **2016 р.** – **70%** товарів походженням з ЄС

ТОР-10 Найбільш затребуваних квот

яблучний та
виноградний соки

10 000 т

кукурудза

400 000 т

мед

5 000 т

оброблені
томати

10 000 т

ячмінна крупа
та борошно

6 300 т

цукор

20 070 т

овес

4 000 т

пшениця

950 000 т

м'ясо птиці

16 000 т

солод

7000 т

Статистика

- За час тимчасової дії УА укр. експортери заощадили **487** млн €, ЄС – **391** млн – €
- У 2016 р. експорт укр. товарів зріс на **3,7 %**, його частка становить **37,1 %** у загальному експорті України (**13,5 млрд. \$**)
- Імпорт товарів з ЄС виріс на **11,8%** (**17,1 млрд. \$**)
- **ЄС є найбільшим торговим партнером України** (**30%** усього експорту України, у той час як частка експорту ЄС в Україну складає менше **1%** від загального експорту ЄС).
- **113** підприємств України отримати статус «уповноважених експортерів»
- **277** виробників товарів с/г походження отримали право експортувати продукцію до ЄС, з них **13** – виробники молочної продукції

ЄС – головний торговельний партнер України

- Торгівля з країнами ЄС – **42 %** (20,153 млрд \$ (+2 млрд \$))
- 15 000 укр. підприємств експортери (308 – агро)
- Провідні ринки:
  - Польща (17%),
  - Італія (14%)
  - Німеччина (10%)
  - Угорщина (8%) і Нідерланди (8%)

ЄС – найбільший фінансовий донор України (1,2 млрд. € 2018 р.)

	Бюджет (млн. €)	Отримано (млн. €)	Бенефіціар
Продовження підтримки реалізації Енергетичної стратегії України (II етап)	45	7	Міненерговугілля
Підтримка регіональної політики України	55	28,5	Мінрегіон Мінекономрозвитку
Підтримка комплексного реформування державного управління в Україні	90	23,5	Нацдержслужба, Мінекономрозвитку, Мін- фін, Мінсоцполітики, Державне агентство з питань електронного урядування
	190	59	

Реформа державного
управління

€15,48 млн

€9,5 млн

Підтримка регіонального
розвитку

**Програми міжнародної допомоги
з боку ЄС 2015 - 2018 рр.**

ПРОТЯГОМ ПЕРІОДУ ДОПОМОГА НАДАВАЛАСЬ В РАМКАХ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАХОДІВ			ПРОГРАМНИЙ ПІДХІД
2015	2016	2017	2018
EU SURE 55 + 40 млн. ЄВРО	Антикорупційна ініціатива ЄС в Україні 15 млн. ЄВРО	Підтримка ЄС для Сходу України Support for the East 50 млн. ЄВРО	фінансування Фонду енерго- ефективності Energy Efficiency 50 млн. ЄВРО
U-LEAD з Європою 90 млн. ЄВРО	Підтримка комплексного рефор- мування державного управління Public Administration Reform 104 млн. ЄВРО	Програма технічного спів- робітництва Technical Cooperation Facility 37 млн. ЄВРО	Управління державними фінансами Public Finance Management 55.5 млн. ЄВРО
Програма технічного співробітництва Technical Cooperation Facility 15 млн. ЄВРО	Підтримка реформ з розвитку верховенства права в Україні PRAVO 52.5 млн. ЄВРО	NIF - Local Current Lending 13 млн. ЄВРО	Підтримка енергоефектив- ності в Україні EE4U-II 54 млн. ЄВРО
	Technical Cooperation Facility 28.5 млн. ЄВРО		Програма технічного співро- бітництва Technical Cooperation Facility 37 млн. ЄВРО
			Програма ЄС для навичок: кращі навички для сучасної України EU4Skills: Better Skills for Modern Ukraine 58 млн. ЄВРО
			Програми сприяння міжлюд- ським контактам: Будинок Європи People to People Contacts Programme: House of Europe 18 млн. ЄВРО
200 млн. ЄВРО	200 млн. ЄВРО	100 млн. ЄВРО	272,5 млн. ЄВРО